

ORCID ID: 0000-0002-7137-6326
angela223@ukr.net

Гельбак Анжела Миколаївна
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін факультету № 1
Донецький державний університет внутрішніх справ

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В ТРАДИЦІЯХ ПАЙДЕЇ

***Анотація.** Розкрито особливості професійної підготовки поліцейських у закладі вищої освіти зі специфічними умовами навчання в традиціях пайдеї.*

***Ключові слова:** поліцейські, заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання, професійна підготовка поліцейських, професійно важливі якості.*

***Abstract.** The peculiarities of the professional training of police officers in a higher education institution with specific conditions of study in the traditions of the Paideia are revealed.*

***Keywords:** policemen, institution of higher education with specific training conditions, professional training of policemen, professionally important qualities.*

Актуальність проблеми. Повномасштабне вторгнення військ РФ на територію України 24 лютого 2022 року різко змінило перебіг усіх управлінських процесів в Україні. Сфера вищої освіти не стала винятком. На сьогодні питання первинної професійної підготовки, підготовки у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, післядипломної освіти персоналу для Національної поліції України є вкрай актуальним. Постала об'єктивна необхідність перегляду значної кількості існуючих уявлень про цілі, завдання, форми і методи системи професійного навчання поліцейських. У зв'язку з цим вартують уваги антропокультурний та історичний підходи. В традиціях пайдеї ідеальний громадянин повинен володіти інтелектуальними, моральними і фізичними якостями. Триєдина сукупність – виховання вільних громадян античного поліса, формування високих моральних якостей і навчання предметів загальної освіти – включала практичні, предметні цінності навчання і орієнтацію на соціалізацію осіб в межах аристократичного статусу [4]. **Мета** публікації – зробити аналіз особливостей підготовки працівників і працівниць поліції у закладі вищої освіти із специфічними умовами навчання в розрізі традицій пайдеї.

Поліцейські є джерелом безпеки для цивільного населення, оскільки реагують на локальні загрози та надзвичайні ситуації з метою збереження громадського порядку. Екстремальні ситуації, які нерідко мають місце у роботі працівників поліції, вимагають розвитку наступних особистісних якостей: [2. с. 241]:

- фізична підготовка;

- критичне мислення;
- розсудливість;
- навички вирішення проблем;
- комунікативні навички;
- сильний моральний характер;
- почуття етики;
- співчуття, емпатія та повага до інших;
- відданість громаді – сильна ініціатива та наполегливість;
- терпіння і толерантність.

Загальнофілософський контекст визначення принципу пайдеї ґрунтується на розумінні його як онтологічного процесу, мета якого полягає в представленні людської сутності як цілісної моделі. Процес трансформації передбачає формування особистості, самосвідомості та громадської свідомості.

Досліджуючи професійне становлення особистості на прикладі ВНЗ системи МВС України, Т. Малкова робить висновок, що процес професійного розвитку поліцейського розпочинається на етапі навчання у навчальному закладі. У цей період в особистості виникає уявлення про професійну діяльність, афективно-оціночне ставлення до роботи, морально-психологічні властивості [1, с. 317].

Дослідники В. Барко, І. Охріменко, В. Медведєв, О. Вагіна, С. Охріменко дійшли до висновку, що оволодіння професією патрульного офіцера й ефективність подальшої діяльності значною мірою залежать від ступеня сформованості основних індивідуально-психологічних якостей, що визначається такими особливостями [5]:

- середній або високий рівень загальних здібностей (вербальний і невербальний інтелект, творчість);
- середньо-сильний, середньо-слабий або сильний тип нервової системи, високий або середній рівень її лабільності;
- формування рис характеру (спонтанність, сміливість, впевненість, оптимізм, відповідальність, наполегливість, самовладання, чесність; відкритість до нового досвіду; помірна поблажливість);
- високий або середній рівень комунікативних навичок;
- прагнення до цікавої та суспільно корисної роботи;
- незалежність, самостійність, самовдосконалення.

Українські вчені О. Євдокімова, І. Жданова, В. Швець зазначають, що професійно важливі якості поліцейського формуються поступово на основі когнітивних, комунікативних та регуляторних психічних процесів. Когнітивні процеси є визначальними для свідомого засвоєння змісту та методів діяльності працівника поліції, комунікативні виступають основою організації різних форм спілкування з колегами та громадянами, а регуляторні забезпечують здатність до самоконтролю, саморегуляції й регуляції професійної діяльності [3. с. 46–47, с. 51].

Слід вказати на те, що в період воєнного стану необхідною умовою є пошук психологічних ресурсів (готовність до активних дій, впевненість у собі,

вміння знаходити вихід із складних ситуацій тощо), які є одним із компонентів процесу саморегуляції.

Висновки. Отже, розуміння античного принципу пайдеї вкрай важливе при розробці сучасних стратегій освіти. Система підготовки поліцейських в Україні являє собою гнучку модель, що реагує на виклики часу і забезпечує розвиток професійно важливих якостей поліцейського.

Список використаних джерел

1. Малкова Т. М. Професійне становлення особистості (на прикладі вищих навчальних закладів системи Міністерства внутрішніх справ України) : монографія. Київ, 2012. 395 с.

2. Пряхіна Н.О., Когут Я.М., Жидецький Ю.Ц. Професійно важливі якості сучасного поліцейського. URL: <http://surl.li/gtvzt>

3. Рудяк І. В. Особливості самовідношення жінок-працівників органів внутрішніх на різних етапах професіогенезу. Вісник Національного університету оборони України. 2014. Вип. 1. С. 292–297. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnaou_2014_1_54 (дата звернення: 16.05.2022).

4. Федорець В.М. Антропологічно-ціннісна рефлексія пайдеї як культурно співвідносний шлях удосконалення здоров'язбережувальної компетентності вчителя фізичної культури. Вісник післядипломної освіти. Випуск 8(37) «Серія «Педагогічні науки». С. 153-210.

5. Barko V., Okhrimenko I., Medvediev V., Vagina O., & Okhrimenko S. Professional Psychological Profile of a Modern Patrol Officer as the Basis of Efficient Official Activities. Postmodern Openings. 2020. 11(3). P. 1–19. URL: <https://lumenpublishing.com/journals/index.php/po/article/view/2922/2514> (дата звернення: 12.04.2023).